

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДЕБЮТ

Збірник тез

доповідей студентів
факультету іноземних мов

Київ – 2027

6. Девдюк І. В. *Екзистенційний дискурс в українській та британській прозі міжвоєнного періоду* : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 484 с. ISBN 978-966-2343-94-6. URL:

https://www.researchgate.net/publication/357226123_Ekzistencijni_diskurs_v_ukrainskij_ta_britanskij_prozi_mizvoennogo_periodu_monografia_Existential_discourse_in_the_Ukrainian_and_British_prose_works_of_the_interwar_period_monograph (дата звернення: 21.10.2026).

7. Лоуренс Д. Г. Р. *Коханець леді Чатерлей* : роман. УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=12312> (дата звернення: 21.10.2026).

Тібейкін Денис,

З курс, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, денна форма навчання,
освітня програма «Філологія. Англійська мова та література. Перекладознавчі студії»

Маріупольський державний університет

МІЖ ЗЕЛЕНИМ ВОГНИКОМ І ДОЛИНОЮ ПОПЕЛУ: МОТИВ ІЛЮЗОРНОСТІ

АМЕРИКАНСЬКОЇ МРІЇ ТА МОРАЛЬНОЇ СЛІПОТИ В РОМАНІ

Ф. С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ»

Що людина шукає, коли женеться за успіхом, і чи знаходить? З цього запитання я починаю розмову про «Великого Гетсбі» Френсіса Скотта Фіцджеральда (1925). Роман показує американське суспільство доби «джазу» з усіма його суперечностями: економічний підйом, розкішні вечірки, культ добробуту, а поруч нерівність, духовна порожнеча й утрата моральних орієнтирів. Тема не застаріла, бо й сьогодні успіх часто зводять до грошей, статусу та визнання, а це стикається з бажанням людини реалізувати себе. Тому я досліджую, як у романі виглядає ілюзорність американської мрії і чому герої не помічають моральної сторони власних учинків. Спиратимуся на образи-символи, що проходять крізь увесь текст, та на стосунки між персонажами.

Зелений вогник і долина попелу, як я це бачу, розповідають про одне: про прірву між ідеалом і дійсністю. Підтримують мене дослідники, які писали про американську мрію у Фіцджеральда і в Україні, і за кордоном. Ю. Ву та Цз. Шень звертають увагу на простір роману: розташування Іст-Егга, Вест-Егга й долини попелу відтворює соціальну ієрархію [5]. М. Ф. Гіотто та Г. Віджанарка читають кольори. Зелений вони пов'язують з надією на краще життя, білий із зовнішньою чистотою й успіхом, золотий із матеріальним достатком [3]. М. В. Риженко, О. В. Анісенко та Ю. С. Максименко простежують, як американська мрія з

ідеалу успіху й самореалізації перетворюється на жагу збагачення [6]. А В. Е. Кейн наголошує, що роман і нині допомагає зрозуміти майнову нерівність та обмежений доступ до цієї мрії [2].

Гетсбі на власних вечірках самотній. Гостей повно, і багато хто з них господаря навіть не знає особисто. Усе довкола святкове й ніби обіцяє безмежні можливості, але за цим ховаються самотність героя та поверховість його зв'язків із людьми. Дія роману починається влітку 1922 року, у часи, які звать «епохою джазу» й «ревучими двадцятими». Економіка вирувала, ширилася масова культура, люди тягнулися до розваг і до показного споживання. Вечірки Джея Гетсбі якраз і є втіленням цього. Дослідники пов'язують такий світ із кризою духовних цінностей і суперечностями американської мрії [2; 6].

Гроші Гетсбі не стерли різниці між новим і старим багатством. Це видно з самого розташування місць у романі. На Іст-Егзі живуть Том і Дейзі Б'юкенени: у них багатство, успадкований статус і привілеї. Вест-Егг належить Гетсбі, чий статки нові, а мета потрапити до вищого суспільства. Є ще долина попелу, занедбане місце, де осідають відходи індустріального добробуту. Ю. Ву та Цз. Шень показують, що така просторова схема підкреслює розшарування за класами й ілюзорність соціальної мобільності [5]. Тож зовнішній успіх одних героїв існує поруч із бідністю та безвихіддю інших.

Гетсбі хоче повернути не просто Дейзі, а ідеальне минуле. Найпомітніше це на зеленому вогнику, який світиться на причалі біля її будинку й виконує роль центрального символу роману. Нік Каррауей уперше бачить Гетсбі саме тоді, коли той простягає руки через затоку до далекого світла [7, розд. 1]. У сюжеті вогник означає кохання героя, але зміст у нього ширший: надія на краще майбутнє й віра, що перешкоди можна здолати. Відстань між Гетсбі та вогником нагадує, що ідеал не досягти. Тож коли Дейзі повертається, він не готовий бачити в ній живу людину зі слабкостями та суперечностями. Мрія поступово стає ілюзією, і така ілюзія не витримує зіткнення з дійсністю. Про важливість зеленого кольору для мотиву надії та американської мрії пишуть і М. Ф. Гіотто та Г. Віджанарка [3].

Джордж Вілсон бачить у величезних очах над долиною очі Бога. Насправді це вицвіла реклама доктора Т. Дж. Еклберга, що лишилася на старій вивісці й височіє над занедбаним краєм [7, розд. 2; 8]. Саме цю неоднозначність я вважаю тут головною. Очі можна прочитати як знак морального нагляду, але суддею вони не є: за ними нікого немає. Люди в цьому світі шукають суддю ззовні, а відповідальності за власні рішення на себе брати не хочуть, і це добре показує моральну порожнечу довкола. Сама долина попелу стоїть навпроти зеленого вогника. Зелений говорить про життя й майбутнє, а попіл про спустошення, безвихідь і ціну, яку суспільство платить за гонитву за багатством. Через нього видно зворотний бік розкоші, якою милуються мешканці заможних районів.

Автомобіль Гетсбі спершу означає розкіш і престиж, але згодом його значення змінюється. За кермом Дейзі, і вона збиває Міртл Вілсон. Трагедія не підштовхує її прямо визнати провину. Том теж дбає насамперед про те, щоб самому лишитися на своєму місці, і повертає обставини собі на користь. Їхнє багатство дає не лише комфорт, а й змогу не відповідати за власні вчинки. У фіналі Нік каже про них, що вони ламають чужі життя, а потім ховаються за гроші [7, розд. 9]. Саме тут, як на мене, найвиразніше видно моральну сліпоту. Автомобіль же перетворюється на знак безвідповідальності та руйнівної сили привілеїв.

Гетсбі чує в голосі Дейзі гроші, і це багато каже про його почуття: кохання в ньому зрослося з тягою до матеріального [7, розд. 7]. Дейзі для нього не лише кохана жінка, а й втілення того соціального світу, куди він прагне потрапити. Тому він вірить, що минуле можна повернути, варто лише здобути достатньо багатства й визнання. Заради цього він іде на сумнівні способи збагачення, а все життя підпорядковує меті, якої не досягти. На відміну від Тома, він зберіг здатність щиро вірити у власний ідеал, тож моральні питання роману не зводяться до критики багатой еліти. Поруч із ним Джордан Бейкер, яка пристосувалася до цинічних правил свого кола, і Нік Каррауей. Нік спостерігає й поступово розуміє, що цей світ морально неспроможний, хоча подає події крізь власні оцінки.

Мрію як таку Фіцджеральд не засуджує. Його тривожить інше: небезпека, що її підмінять культом грошей, престижу та ідеалізованого минулого. Це, на мою думку, видно в усіх образах, на яких тримається роман. Зелений вогник нагадує про людську надію, долина попелу про соціальну ціну процвітання, очі Еклберга про те, що в моральному суді немає однозначності, а автомобіль про наслідки безвідповідальності. З цих пов'язаних між собою символів, контрастів і героїв і складається ілюзорність американської мрії в «Великому Гетсбі». Роман не застарів і досі, бо змушує запитати, чи зовнішній успіх справді робить людину щасливою. І нагадує, що особиста мета не знімає з неї моральної відповідальності.

Література

1. Ameer L. The “Valley of Ashes” and the “Fresh Green Breast”: Metaphors from *The Great Gatsby* in Planning New York. *Planning Perspectives*. 2019. Vol. 34, № 5. P. 903–910. DOI: <https://doi.org/10.1080/02665433.2019.1602847> (дата звернення: 22.10.2026).
2. Cain W. E. American Dreaming: Really Reading The Great Gatsby. *Society*. 2020. Vol. 57, № 4. P. 453–470. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12115-020-00510-6> (дата звернення: 22.10.2026).
3. Ghiotto M. F., Wijanarka H. American Dreams Represented through the Color in Fitzgerald's *The Great Gatsby*. *Journal of Language and Literature*. 2016. Vol. 16, № 1. P. 55–62. DOI: <https://doi.org/10.24071/joll.2016.160107> (дата звернення: 22.10.2026).

4. Mızrak G. B. Dreams Deferred: A Critique of the American Dream in *Death of a Salesman* and *The Great Gatsby*. *Eurasian Journal of English Language and Literature*. 2025. Vol. 7, № 1. P. 87–98. URL: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jell/article/1604890> (дата звернення: 22.10.2026).
5. Wu Y., Shen J. Place, Class, and the Destruction of the American Dream in *The Great Gatsby* From the Perspective of Space. *Theory and Practice in Language Studies*. 2023. Vol. 13, № 10. P. 2500–2505. DOI: <https://doi.org/10.17507/tpsls.1310.08> (дата звернення: 22.10.2026).
6. Риженко М. В., Анісенко О. В., Максименко Ю. С. Концепт «Американська мрія» у романі Ф. С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі». *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 17, т. 2. С. 193–197. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.36> (дата звернення: 22.10.2026).
7. Фіцджеральд Ф. С. *Великий Гетсбі* : роман. УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=1164> (дата звернення: 22.10.2026).

Тібейкін Денис,
3 курс, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, денна форма навчання,
освітня програма «Філологія. Англійська мова та література. Перекладознавчі студії»
Маріупольський державний університет

МОТИВ НЕДОСЯЖНОГО ДОМУ В ПОВІСТІ ДЖОНА СТЕЙНБЕКА «ПРО МИШЕЙ І ЛЮДЕЙ»: «АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ», САМОТНІСТЬ І СОЦІАЛЬНЕ ВІДЧУЖЕННЯ

Для головних героїв «Про мишей і людей» маленька ферма означає значно більше, ніж земля. Це власний дім: матеріальна незалежність, безпека, гідність, свобода й відчуття, що ти частина спільноти. Таку вагу мрія здобуває на тлі Великої депресії, яку показує Джон Стейнбек. Його наймані робітники переходять з ранчо на ранчо за заробітком, не мають свого житла й не знають, що буде завтра. Звідси теми, на яких, як я бачу, тримається повість: пошук власного місця у світі, потяг до стабільності й подолання самотності.

Героїв Стейнбека сучасний читач розуміє без пояснень: ізоляція, нестабільна робота й неможливість здійснити власні прагнення нікуди не зникли. Тому я хочу подивитися, як у повісті мотив дому, до якого не дістатися, переплітається з «американською мрією», самотністю та соціальним відчуженням. І з'ясувати, яку роль відіграють образи-символи в тому, що автор думає про людину.